

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Opinia Europejskiego Inspektora Ochrony Danych na temat różnych wniosków ustawodawczych nakładających określone środki ograniczające wobec Somalii, Zimbabwe, Korei Północnej oraz Gwinei

(2010/C 73/01)

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art.16,

uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 8,

uwzględniając dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych ⁽¹⁾,

uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych ⁽²⁾, w szczególności jego art. 41,

uwzględniając wnioski o wydanie opinii zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 wysłane do Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w dniach 29 lipca, 18 września i 26 listopada 2009 r.,

PRZYJMUJE NASTĘPUJĄCĄ OPINIĘ:

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 27 lipca 2009 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom fizycznym i prawnym, oraz podmiotom i organom w związku z sytuacją w Somalii, jak również wniosek w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 314/2004 doty-

czące niektórych środków ograniczających w odniesieniu do Zimbabwe. W dniu 18 września Komisja przyjęła wniosek w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 329/2007 dotyczące środków ograniczających skierowanych przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej. Ponadto w dniu 23 listopada Komisja przyjęła wniosek w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego pewne szczególne środki ograniczające w stosunku do Gwinei. Wszystkie wyżej wymienione wnioski Komisja przesłała do Europejskiego Inspektora Ochrony Danych z prośbą o ich zaopiniowanie zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001. Inspektor przypomina o nieformalnych uwagach, które zgłosił zarówno do projektów tych wniosków, jak i do projektów innych wniosków zmieniających analogiczne rozporządzenia Rady w sprawie zamrożenia funduszy i innych środków ograniczających.

2. Inspektor z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zwrócono się do niego z prośbą o przedstawienie opinii oraz że w preambule wniosków zamieszczono odniesienia do tych opinii; podobne odniesienia włączono do kilku innych tekstów legislacyjnych, w sprawie których zasięgnięto opinii Inspektora zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001.

II. WNIOSKI A PRZEDMIOT NINIEJSZEJ OPINII

3. Wszystkie wyżej wymienione wnioski, zmieniając obowiązujące przepisy lub wprowadzając nowe instrumenty prawne, służą zwalczaniu terroryzmu lub przypadków łamania praw człowieka za pomocą środków ograniczających – m.in. poprzez zamrażanie aktywów i wprowadzanie zakazów podróżowania – stosowanych wobec osób fizycznych i prawnych podejrzewanych o powiązania z organizacjami terrorystycznymi i/lub określonymi rządami. W tym kontekście Komisja Europejska publikuje i upowszechnia tzw. czarne listy obejmujące osoby fizyczne i prawne, wobec których zastosowano wspomniane środki ograniczające.

⁽¹⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1.

4. W dniu 28 lipca 2009 r. Inspektor wydał opinię na temat wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 881/2002 wprowadzające niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom związanym z Osamą bin Ladenem, siecią Al-Kaida i talibami (zwany dalej „wnioskiem w sprawie Al-Kaidy”). W opinii tej wyraził zadowolenie z faktu, że Komisja zamierza w większym stopniu zapewnić ochronę praw podstawowych, w tym ochronę danych osobowych, i jednocześnie zalecił zmienić i/lub doprecyzować niektóre części wniosku w celu zachowania spójności z podstawowymi zasadami ochrony danych obowiązującymi w UE. Inspektor przyglądał się z bliską postępowaniu w prowadzonych na forum Rady negocjacjach dotyczących wniosku w sprawie Al-Kaidy⁽¹⁾; z żalem zauważył, że skreślono lub w znacznym stopniu skrócono wiele spośród przepisów regulujących ochronę danych osobowych.
5. Uwagi przedstawione w powyższej opinii są nadal aktualne, a większość z nich w pewnym zakresie ma zastosowanie również do omawianych wniosków, które zawierają wiele przepisów stanowiących powtórzenie przepisów wniosku w sprawie Al-Kaidy. Mając na uwadze zarówno wszystkie wnioski, o zaopiniowanie których zwrócono się do Inspektora do tej pory, jak i postępy w negocjacjach na forum Rady, w niniejszej opinii omówiona zostanie kwestia stosowania zasad ochrony danych w odniesieniu do środków ograniczających oraz sformułowane zostaną zalecenia co do poprawy tej ochrony. W zaleceniach tych uwzględnione zostanie również wejście w życie traktatu lizbońskiego, a także istotne wytyczne w sprawie polityki przedstawione w niedawno przyjętym programie sztokholmskim⁽²⁾. Dzięki takiemu podejściu przy wydawaniu kolejnych opinii w sprawie wniosków dotyczących przepisów prawnych w omawianej dziedzinie Inspektor będzie mógł ograniczyć się tylko do tych części nowych wniosków, które zasadniczo różnią się od przepisów wniosków omawianych w niniejszej opinii.
6. Niniejsza opinia koncentruje się na tych aspektach środków ograniczających, które są bezpośrednio związane z ochroną danych osobowych, a zwłaszcza na tych spośród nich, które zdaniem Inspektora wymagają doprecyzowania z uwagi na konieczność zagwarantowania pewności prawa i skuteczności środków. Opinia ta nie dotyczy pozostałych istotnych kwestii, które mogą być związane z umieszczeniem osób w wykazach na mocy innych przepisów, ani też nie wpływa na takie kwestie.

III. RAMY PRAWNE

7. Celem wniosków Komisji jest uwzględnienie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, który wielokrotnie potwierdzał, że należy przestrzegać unijnych norm w zakresie ochrony praw podstawowych niezależnie od tego, czy

środki ograniczające zostały przyjęte na szczeblu UE, czy na szczeblu organizacji międzynarodowych, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych⁽³⁾.

8. Podstawowe prawa UE obejmują również prawo do ochrony danych osobowych, które przez Trybunał Sprawiedliwości zostało uznane za jedną z zasad wynikających z art. 6 ust. 2 TUE, a potwierdzoną następnie w art. 8 Karty praw podstawowych UE⁽⁴⁾. W kontekście środków ograniczających prawo do ochrony danych osobowych odgrywa zasadniczą rolę, służąc jednocześnie skutecznemu poszanowaniu pozostałych praw podstawowych, takich jak prawo do obrony, do bycia wysłuchanym i prawo do skutecznej ochrony sądowej.
9. W związku z powyższym Inspektor z zadowoleniem przyjmuje – podobnie jak w swojej opinii z dnia 28 lipca 2009 r. dotyczącej środków ograniczających wobec Al-Kaidy – fakt, że Komisja zamierza poprawić obowiązujące przepisy prawne, wprowadzając udoskonalenia do procedury zamieszczania osób w wykazie i bezpośrednio uwzględniając prawo do ochrony danych osobowych. Podstawą środków ograniczających jest przetwarzanie danych osobowych, które samo w sobie – abstrahując od zamrożenia aktywów – podlega przepisom i gwarancjom dotyczącym ochrony danych. Niezmiernie istotne jest zatem zapewnienie jasności i pewności prawa w odniesieniu do obowiązujących przepisów dotyczących przetwarzania danych osobowych osób ujętych w wykazach, również po to, by środki ograniczające były stosowane w sposób uzasadniony i zgodny z prawem.
10. W programie sztokholmskim wyraźnie stwierdzono, że „jeśli chodzi o oszacowanie znaczenia prywatności jednostki w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prawo do wolności jest nadrzędne”, oraz że UE powinna upowszechnić stosowanie zasad dotyczących ochrony danych w obrębie UE i w stosunkach z innymi państwami.
11. Wejście w życie traktatu lizbońskiego przyczyniło się do wzmocnienia ram prawnych obowiązujących w tej dziedzinie. Z jednej strony określono dwie nowe podstawy prawne (art. 75 i 215 TFUE), na mocy których UE może przyjmować środki ograniczające wobec osób fizycznych lub prawnych oraz grup i podmiotów innych niż państwa. Z drugiej strony w art. 16 TFUE i art. 39 TUE potwierdzono prawo do ochrony danych oraz konieczność objęcia gwarancjami i przepisami dotyczącymi ochrony danych wszystkich obszarów działalności Unii Europejskiej; ponadto wiążącego charakteru nabrała Karta praw podstawowych UE, co, jak wyraźnie stwierdzono w programie sztokholmskim „wzmocni (...) obowiązek Unii, w tym jej instytucji, do zagwarantowania aktywnego propagowania praw podstawowych we wszystkich obszarach jej działalności”⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Zob. dokument Rady 12883/09.

⁽²⁾ Program sztokholmski – Otwarta i bezpieczna Europa w służbie obywateli, dokument przyjęty na posiedzeniu Rady Europejskiej, które odbyło się w dniach 10–11 grudnia 2009 r.

⁽³⁾ ETS, dnia 3 września 2008 r., *Kadi and Al Barakaat International Foundation* przeciwko Radzie, C-402/05 P i C-415/05 P, jeszcze nieopublikowany, zob. zwłaszcza pkt 285.

⁽⁴⁾ ETS, dnia 29 stycznia 2008 r., *Promusicae* przeciwko *Telefonica*, C-275/06, zob. zwłaszcza pkt 61–70.

⁽⁵⁾ Pkt 2.1.

12. W szczególności, jeśli chodzi o przetwarzanie danych osobowych przez instytucje UE, art. 16 TFUE ma zastosowanie do wszystkich obszarów działalności UE, w tym do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, natomiast art. 39 TUE przewiduje odrębną procedurę decyzyjną w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w ramach WPZiB przez państwa członkowskie. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości zyskał pełne kompetencje, nawet w dziedzinie WPZiB, do oceniania legalności – a w szczególności przestrzegania praw podstawowych – w przypadku decyzji przewidujących zastosowanie środków ograniczających wobec osób fizycznych lub prawnych (art. 275 TFUE).
13. Przewidziane w traktacie lizbońskim przystąpienie UE do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka spowoduje ponadto, że zarówno stanowiska, jakie przyjmuje Rada Europy w sprawie umieszczania osób na tzw. czarnych listach⁽¹⁾, jak i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, staną się jeszcze ważniejszym punktem odniesienia dla ram prawnych UE.
14. W tym kontekście art. 8 karty praw podstawowych nabiera szczególnego znaczenia, zwłaszcza w punkcie, w którym stwierdza się, że dane osobowe muszą być przetwarzane na uzasadnionej podstawie przewidzianej przepisami prawa i że „każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą”. Te podstawowe elementy ochrony danych muszą być uwzględniane przy stosowaniu wszystkich środków unijnych, a osoby fizyczne mogą nawet bezpośrednio powoływać się na prawa przyznane w przywołanym artykule, niezależnie od tego, czy prawa te zostały jednoznacznie uznane w prawodawstwie wtórnym UE.
15. Nowe ramy prawne ustanowione wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego nakładają na prawodawcę obowiązek (udostępniając mu jednocześnie odpowiednie narzędzia) opracowania ogólnych i spójnych przepisów służących ochronie danych osobowych, również w odniesieniu do środków ograniczających. Obowiązek ten nabiera jeszcze większego znaczenia w świetle coraz częstszego i coraz dłuższego stosowania tych środków, co ma dalekosiężne skutki dla osób nimi objętych.
16. W tym kontekście Inspektor zdecydowanie zaleca, aby Komisja odstąpiła od obecnie stosowanego fragmentarycznego podejścia – w ramach którego w odniesieniu do każdego państwa lub każdej organizacji przyjmowane są odrębne, czasami różniące się między sobą przepisy regulujące przetwarzanie danych osobowych – i zaproponowała ogólne i spójne ramy prawne, które miałyby zastosowanie do wszystkich sankcji stosowanych przez UE wobec osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów, i które gwarantowałyby poszanowanie praw podstawowych osób objętych tymi sankcjami, zwłaszcza podstawowego prawa do ochrony danych osobowych. Niezbędne ograniczenia tych praw
- powinny być wyraźnie określone przepisami prawa, powinny być proporcjonalne i w żadnym wypadku nie powinny naruszać samej istoty tych praw.
17. Zdaniem Inspektora działania te należy prowadzić równoległe do działań służących osiągnięciu celu określonego przez Radę Europejską w programie sztokholmskim i zakładającego „[działanie] na rzecz wzmocnienia opracowywania, realizacji i skuteczności sankcji nakładanych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ wraz z zabezpieczeniem praw podstawowych i zapewnieniem stosowania sprawiedliwych i jasnych procedur”⁽²⁾.
18. W przedstawionych poniżej punktach dotyczących analizy przedmiotowych wniosków nie tylko zostaną przedstawione zalecenia w zakresie udoskonalenia przepisów tych wniosków, ale również podkreślone zostaną te aspekty ochrony danych, których do tej pory nie poruszono i które, zdaniem Inspektora, należy uregulować w omawianych instrumentach prawnych lub w aktach prawnych o ogólniejszym zasięgu stosowania.

IV. ANALIZA PODSTAWOWYCH PRZEPISÓW I ZASAD DOTYCZĄCYCH PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH W KONTEKŚCIE ŚRODKÓW OGRANICZAJĄCYCH SKIEROWANYCH PRZECIWKO OSOBOM FIZYCZNYM

IV.1. Przepisy obowiązujące w zakresie ochrony danych

19. Zgodnie z opinią Inspektora z dnia 28 lipca 2009 r. przepisy regulujące ochronę danych określone w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 mają zastosowanie do przetwarzania danych osobowych przez instytucje UE w odniesieniu do środków ograniczających, nawet jeżeli środki te zostały nałożone przez organizacje międzynarodowe lub na mocy wspólnych stanowisk przyjętych w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.
20. W tym kontekście Inspektor z zadowoleniem przyjmuje zawarte w przedmiotowych wnioskach odniesienia do obowiązku stosowania rozporządzenia (WE) nr 45/2001, jak również do wywodzących się z tego rozporządzenia praw osób, których dane dotyczą. Inspektor z żalem zauważa jednak, że w wyniku negocjacji na temat środków ograniczających stosowanych wobec Al-Kaidy niektóre ze wspomnianych odniesień zostały skreślone.
21. W związku z tym Inspektor chciałby podkreślić, że skreślenie odniesień nie wyłącza ani nie ogranicza możliwości stosowania tych obowiązków i praw podmiotów danych, na których temat nie ma już wyraźnej wzmianki w przedmiotowych instrumentach prawnych. Inspektor uważa jednak, że uwzględnienie i bezpośrednie nawiązanie do aspektów ochrony danych w instrumentach prawnych dotyczących środków ograniczających nie tylko przyczynia się do umocnienia praw podstawowych, ale również pozwala uniknąć sytuacji, w których pewne delikatne kwestie pozostają niejasne, co skutkuje rozwiązywaniem ich na drodze sądowej.

⁽¹⁾ Rezolucja 1597 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie tzw. czarnych list sporządzanych przez Radę Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych i Unię Europejską, z dnia 23 stycznia 2008 r., na podstawie sprawozdania przygotowanego przez Dicka Marty'ego (dok. nr 11454).

⁽²⁾ Pkt 4.5.

22. Patrząc z perspektywy o charakterze bardziej ogólnym, Inspektor podkreśla, że zgodnie z art. 8 Karty praw podstawowych UE „każdy ma prawo do ochrony danych osobowych”. Należy zagwarantować poszanowanie tego podstawowego prawa w Unii Europejskiej, bez względu na obywatelstwo, miejsce pobytu lub charakter działalności zawodowej danych osób. Oznacza to, że chociaż ograniczenie tego prawa może okazać się niezbędne w odniesieniu do środków ograniczających, to nie można wprowadzać żadnych wyłączeń co do zasady ani wyłączeń ogólnych tego prawa w odniesieniu do określonych kategorii osób, takich jak osoby powiązane z rządem państwa trzeciego.

IV.2. Jakość danych i zasada celowości

23. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony danych (art. 4 rozporządzenia (WE) nr 45/2001), dane osobowe muszą być: przetwarzane rzetelnie i legalnie; gromadzone do konkretnych, bezpośrednich i zgodnych z prawem celów i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; prawidłowe, stosowne oraz nienadmierne w stosunku do celów, dla których są gromadzone i/lub dalej przetwarzane. Dane osobowe muszą również być prawidłowe i aktualizowane: należy podjąć wszelkie uzasadnione działania, aby zapewnić usunięcie lub poprawienie nieprawidłowych lub niekompletnych danych. Ponadto dane osobowe należy przechowywać w formie, która pozwala na zidentyfikowanie podmiotów danych przez czas nie dłuższy niż jest to konieczne do celów, dla których dane były gromadzone lub dla których są dalej przetwarzane.

24. Inspektor wyraża zadowolenie w związku z faktem, że we wszystkich wnioskach Komisji ⁽¹⁾ wyraźnie określono kategorie danych osobowych, które będą przetwarzane w ramach środków ograniczających oraz wyraźnie uregulowano przetwarzanie danych osobowych związanych z przestępstwami, wyrokami skazującymi i środkami bezpieczeństwa.

25. W związku z powyższym Inspektor z zadowoleniem przyjmuje zasadę ustanowioną w art. 7e ust. 3 wniosku w sprawie Al-Kaidy, zgodnie z którą imiona i nazwisko rodziców osoby fizycznej mogą być umieszczone w załączniku, gdy jest to konieczne w konkretnym przypadku wyłącznie do celów weryfikacji tożsamości danej osoby fizycznej ujętej w wykazie. Przepis ten dobrze

odzwierciedla stosowaną w ochronie danych zasadę celowości, zgodnie z którą dane osobowe należy zbierać dla oznaczonych celów i nie należy poddawać ich dalszemu przetwarzaniu w sposób niezgodny z tymi celami.

26. Z myślą o zagwarantowaniu właściwego doprecyzowania i stosowania tej zasady w odniesieniu do wszystkich operacji przetwarzania danych osobowych w przedmiotowym obszarze, Inspektor zaleca, aby zasadę tę zastosować bezpośrednio do wszystkich kategorii danych – poprzez zmianę stosownych artykułów w taki sposób, żeby załącznik zawierający wykazy osób „zawiera[ł] wyłącznie informacje konieczne do celów weryfikacji tożsamości danych osób fizycznych ujętych w wykazie i w żadnym razie nie zawiera[ł] informacji innych niż następujące”. Dzięki tej zmianie uniknęłoby się gromadzenia i publikowania niepotrzebnych informacji o osobach fizycznych ujętych w wykazach i o ich rodzinach.

27. Inspektor proponuje również wyraźne określenie we wnioskach, że dane osobowe zostaną usunięte lub przekształcone w dane anonimowe, jak tylko przestaną być niezbędne w danym przypadku do celów stosowania środków ograniczających lub do celów toczącego się postępowania spornego przed Trybunałem Sprawiedliwości.

28. Jeśli chodzi o obowiązek dbania o to, by dane były prawidłowe i aktualne, w przedmiotowych wnioskach zastosowano różne podejścia. Wniosek w sprawie Somalii, wzorowany na wniosku w sprawie Al-Kaidy, przewiduje, że w przypadku, w którym ONZ podejmie decyzję o usunięciu danej osoby z wykazu, Komisja powinna odpowiednio zmienić wykaz UE (art. 11 ust. 4). Natomiast we wniosku w sprawie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej zapisano obowiązek weryfikowania wykazu UE w regularnych odstępach czasu, co najmniej co 12 miesięcy (art. 6 ust. 2). W pozostałych wnioskach nie uwzględniono żadnego z tych mechanizmów.

29. Niemniej jednak wszystkie wykazy UE, niezależnie od tego, jakiego państwa dotyczą i czy zostały przyjęte bezpośrednio na szczeblu UE czy też służą wdrożeniu decyzji ONZ, muszą być zgodne z zasadą dotyczącą jakości danych, która ma zasadnicze znaczenie w odniesieniu do środków ograniczających. W rzeczy samej, jak ostatnio podkreślił Sąd Pierwszej Instancji ⁽²⁾, jeżeli podstawą zastosowania środków ograniczających jest dochodzenie prowadzone przez policję lub organ bezpieczeństwa, dalszy bieg tego dochodzenia – w tym postanowienie o zamknięciu dochodzenia, odstąpieniu od oskarżenia lub niewinnieniu w postępowaniu karnym – trzeba w należyty sposób uwzględnić przy dokonywaniu weryfikacji wykazów: w ten sposób uniknie się sytuacji, w których fundusze danej osoby pozostają zamrożone na czas nieokreślony, z wyłączeniem kontroli sądowej i bez względu na wynik prowadzonych postępowań sądowych.

⁽¹⁾ Zob. art. 7d ust. 2 i art. 7e wniosku w sprawie projektu rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 881/2002 wprowadzające niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom związanym z Osamą bin Ladenem, siecią Al-Kaida i talibami; art. 11c ust. 2 i 3 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 314/2004 nakładające niektóre środki ograniczające w odniesieniu do Zimbabwe; art. 14 ust. 2 i 3 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom fizycznym i prawnym, oraz podmiotom i organom w związku z sytuacją w Somalii; art. 6 ust. 3 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 329/2007 nakładające określone środki ograniczające skierowane przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej; art. 11 ust. 1 i 2 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego pewne szczególne środki ograniczające w stosunku do Gwinei.

⁽²⁾ Sąd Pierwszej Instancji, dnia 30 września 2009 r., *Sison przeciwko Radzie*, T-341/07, jeszcze nieopublikowany, pkt 116.

30. W związku z powyższym Inspektor zaleca, aby zarówno do omawianych wniosków, jak i do wszystkich wniosków, które zostaną zaproponowane w tej dziedzinie w przyszłości, wprowadzić skuteczne mechanizmy służące usuwaniu osób fizycznych z wykazów oraz weryfikowaniu wykazów UE w regularnych odstępach czasu.

IV.3. Informowanie osób ujętych w wykazach

31. W opinii z dnia 28 lipca 2009 r. Inspektor z zadowoleniem przyjął fakt, że Komisja zamierza zwiększyć poszanowanie praw podstawowych dzięki informowaniu zainteresowanych osób o powodach umieszczenia ich w wykazach, a także dzięki daniu im sposobności wyrażenia swojej opinii w tej sprawie. Przepis tego samego rodzaju zaproponowano w odniesieniu do Somalii⁽¹⁾ i Gwinei⁽²⁾, natomiast w przypadku Zimbabwe⁽³⁾ prawo do uzyskania informacji o przyczynach umieszczenia w wykazie i prawo do wyrażenia opinii w tej sprawie ograniczono do osób, które nie są powiązane z rządem. Natomiast we wniosku w sprawie Korei Północnej nawet nie wspomniano o takiej możliwości.

32. Inspektor przypomina o obowiązku informowania osoby, której dane dotyczą, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 – z jego art. 11, a zwłaszcza art. 12, który dotyczy informacji dostarczanych w przypadku uzyskiwania danych z innych źródeł niż osoba, której dane dotyczą. Przepisów tych należy przestrzegać w odniesieniu do wszystkich osób, bez względu na ich obywatelstwo czy powiązania z rządem danego państwa. Oczywiście, osobom ujętym w wykazach informacje przekazuje się na różne sposoby, które można dostosowywać do szczególnego politycznego kontekstu, w jakim stosowane są środki ograniczające. Ponadto zgodnie z art. 20 rozporządzenia (WE) nr 45/2001⁽⁴⁾ można wprowadzać ograniczenia lub wyjątki, w zakresie, w jakim są one konieczne w danych okolicznościach, niedopuszczalne jest jednak wyłączenie obowiązku informowania w sposób ogólny i nieograniczony.

33. W związku z powyższym Inspektor zaleca, aby zarówno w omawianych wnioskach, jak i we wszystkich wnioskach, które zostaną zaproponowane w tej dziedzinie w przyszłości, odnieść się bardziej bezpośrednio do prawa do informacji, które przysługuje osobom ujętym w wykazach, jak również do warunków i sposobów wprowadzania ograniczeń, które mogą okazać się niezbędne.

IV.4. Prawa osób, których dotyczą dane, zwłaszcza prawo dostępu do danych osobowych ich dotyczących

34. Zgodnie z art. 8 ust. 2 Karty praw podstawowych UE „[k]ażdy ma prawo dostępu do zebranych danych,

które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania”, co oznacza, że prawo dostępu stanowi jedno z najważniejszych praw w systemie ochrony danych osobowych. Zgodnie z tym tokiem myślenia art. 13 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 przyznaje osobie, której dane dotyczą, prawo do uzyskania od administratora danych bez ograniczeń, w dowolnym momencie w okresie trzech miesięcy od otrzymania odpowiedniego wniosku przez administratora i bez opłat, m.in. przekazanej w zrozumiałej formie informacji na temat danych podlegających przetwarzaniu (zob. lit. c)).

35. W przypadku stosowania środków ograniczających dane osobowe dotyczące osób ujętych w wykazach, a zwłaszcza dane dotyczące przyczyn ich umieszczenia, często znajdują się w dokumentach niejawnych. W odniesieniu do tych dokumentów we wszystkich wnioskach Komisji zamieszczono takie same rozwiązania: po pierwsze, stwierdza się, że jeżeli ONZ lub państwo przekazuje informacje niejawne, Komisja musi traktować te informacje zgodnie ze swoimi wewnętrznymi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa (decyzją 2001/844/WE, EWWiS, Euratom⁽⁵⁾), a w stosowanych przypadkach – zgodnie z umowami w sprawie bezpieczeństwa informacji niejawnych zawartymi między UE a państwem przekazującym informacje; po drugie, uściśla się, że dokumenty oznaczone klauzulą na poziomie odpowiadającym „EU Top Secret”, „EU Secret” i „EU Confidential” nie będą udostępniane dalej bez zgody źródła informacji⁽⁶⁾.

36. Inspektor dokładnie przeanalizował te przepisy w opinii z dnia 28 lipca 2009 r.⁽⁷⁾, zauważając, że kwestia dostępu do danych przez osoby, których te dane dotyczą, nie jest uregulowana ani wewnętrznymi przepisami Komisji dotyczącymi bezpieczeństwa, ani umowami z poszczególnymi państwami członkowskimi czy z ONZ. Co więcej, chociaż w odniesieniu do środków ograniczających można wprowadzić ograniczenia prawa dostępu, omawiane przepisy nie zapewniają stosowania ograniczeń tylko wtedy, gdy jest to niezbędne, ani nie wprowadzają konkretnego kryterium, na podstawie którego można ocenić, czy zachodzi taka konieczność. W rzeczy samej z przedmiotowych wniosków wynika, że prawo dostępu byłoby uzależnione od bezwarunkowego obowiązku uzyskania zgody źródła

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji 2001/844/WE, EWWiS, Euratom z dnia 29 listopada 2001 r. zmieniająca jej regulamin wewnętrzny (Dz.U. L 317 z 3.12.2001, s. 1).

⁽⁶⁾ Zob.: art. 11b wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 314/2004 nakładające niektóre środki ograniczające w odniesieniu do Zimbabwe; art. 13 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom fizycznym i prawnym, oraz podmiotom i organom w związku z sytuacją w Somalii; art. 13 ust. 5 i 6 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 329/2007 nakładające określone środki ograniczające skierowane przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej; art. 12 ust. 6 i 7 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego pewne szczególne środki ograniczające w stosunku do Gwinei. W poprzedniej wersji wniosku dotyczącego projektu rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 881/2002 wprowadzające niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom związanym z Osamą bin Ladenem, siecią Al-Kaida i talibami przepis taki znajdował się w art. 7d, który skreślono w obecnej wersji.

⁽⁷⁾ Pkt 18–32.

⁽¹⁾ Artykuł 11 ust. 2 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom fizycznym i prawnym, oraz podmiotom i organom w związku z sytuacją w Somalii.

⁽²⁾ Artykuł 12 ust. 2 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego pewne szczególne środki ograniczające w stosunku do Gwinei.

⁽³⁾ Artykuł 11a ust. 2 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 314/2004 nakładające niektóre środki ograniczające w odniesieniu do Zimbabwe.

⁽⁴⁾ Zob. poniżej pkt III.6.

informacji, co pozostawiałoby temu podmiotowi – którym może być strona niepodlegająca prawu UE i normom w zakresie ochrony praw podstawowych – pełną swobodę decyzyjną.

37. Prowadzone na forum Rady negocjacje doprowadziły do skreślenia tego przepisu we wniosku w sprawie Al-Kaidy.
38. W związku z powyższym Inspektor zdecydowanie zaleca, aby zarówno w omawianych wnioskach, jak i we wnioskach, które zostaną zaproponowane w przyszłości, prawodawca zajął się zasadniczą kwestią, jaką jest prawo osób ujętych w wykazach do dostępu – bezpośredniego lub za pośrednictwem innych organów⁽¹⁾ – do danych osobowych ich dotyczących i zawartych w dokumentach niejawnych, z zastrzeżeniem możliwości stosowania proporcjonalnych ograniczeń, które w pewnych okolicznościach mogą okazać się niezbędne.
39. Inspektor chciałby również przypomnieć, że w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 określono także inne prawa przysługujące osobom, których dane dotyczą – prawodawca mógłby rozważyć możliwość uwzględnienia tych praw w omawianych wnioskach lub we wnioskach, które zostaną zaproponowane w przyszłości. W szczególności art. 14 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 stanowi, że administrator danych ma obowiązek niezwłocznego sprostowania niedokładnych lub niekompletnych danych osobowych, a art. 17 wprowadza obowiązek powiadomienia stron trzecich, którym ujawniono dane, o sprostowaniu lub usunięciu danych (jak to ma miejsce w przypadku usunięcia z wykazu), chyba że jest to niemożliwe lub wymaga nieproporcjonalnego wysiłku.
40. Inspektor wyraża ponadto zadowolenie z faktu, że we wszystkich wnioskach w sposób bezpośredni wskazano jeden z działów Komisji Europejskiej jako jednostkę, która będzie pełnić funkcje administratora danych, dzięki czemu podmiot ten stanie się bardziej widoczny, a wykonywanie praw przysługujących osobom, których dane dotyczą, oraz podział obowiązków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 stanie się łatwiejsze.

IV.5. Zabezpieczenia stosowane przy wymianie danych z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi

41. Istotną kwestią, której nie porusza się wprost w przedmiotowych wnioskach, ale która w sposób dorozumiany związana jest z procedurą umieszczania w wykazie, jest zapewnienie należytej ochrony danych osobowych w przypadkach, gdy UE wymienia te dane z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, np. Organizacją Narodów Zjednoczonych.
42. W związku z powyższym Inspektor chciałby zwrócić uwagę na art. 9 rozporządzenia (WE) nr 45/2001, który określa warunki przekazywania danych osobom odbiorcom innym niż organy wspólnotowe niepodlegającym dyrektywie 95/46/WE. Dostępna jest szeroka gama rozwiązań, począwszy od zgody osoby, której danej

dotyczą (ust. 6 lit. a)), i wykonania tytułu prawnego (ust. 6 lit. d)) – które mogą być użyteczne w przypadku, gdy informacje zostały przekazane przez osobę ujętą w wykazie z myślą o zapoczątkowaniu rewizji decyzji o umieszczeniu jej w tym wykazie – a skończywszy na istnieniu w ramach ONZ lub w danym państwie trzecim mechanizmów zapewniających odpowiednią ochronę danych osobowych przekazywanych z UE.

43. Inspektor, przypominając, że poszczególne planowane operacje przetwarzania powinny być zgodne z tym systemem, zaleca, aby prawodawca zadbał o wprowadzenie odpowiednich mechanizmów i zabezpieczeń – takich jak doprecyzowania we wnioskach, a także odpowiednie ustalenia z ONZ lub z zainteresowanymi państwami trzecimi – w celu zagwarantowania odpowiedniej ochrony danych osobowych wymienianych z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi.

IV.6. Niezbędne ograniczenia prawa do ochrony danych

44. Inspektor uważa, że kwestia ograniczeń niektórych praw podstawowych, takich jak ochrona danych osobowych, odgrywa kluczową rolę w odniesieniu do środków ograniczających, ponieważ ograniczenia takie mogą okazać się niezbędne do zapewnienia skutecznego i właściwego wykonywania tych środków.
45. Taką możliwość przewidziano w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka, Karcie praw podstawowych UE oraz w poszczególnych instrumentach prawnych dotyczących ochrony danych, w tym w art. 20 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 – z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków, które potwierdzono i doprecyzowano w orzecznictwie zarówno Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości⁽²⁾. Krótko mówiąc, wspomniane ograniczenia podstawowego prawa do ochrony danych powinny opierać się na aktach prawnych i spełniać rygorystyczny warunek proporcjonalności, tzn. powinny być ograniczone – zarówno jeśli chodzi o ich przedmiot, jak i okres zastosowania – do przypadków, gdy ograniczenie takie jest niezbędne z uwagi na interes publiczny, zgodnie z obszernym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, także w dziedzinie środków ograniczających. Warunku tego nie spełniłyby ograniczenia, które mają charakter ogólny, nieproporcjonalny lub nieprzewidywalny.
46. Na przykład trzeba będzie opóźnić powiadomienie zainteresowanych osób, jeśli jest to konieczne, by zachować efekt zaskoczenia, jaki ma mieć decyzja o ujęciu danej osoby w wykazie i o zamrożeniu jej aktywów. Niemniej jednak, jak wynika z orzecznictwa Sądu Pierwszej Instancji⁽³⁾, dalsza odmowa lub opóźnianie powiadomienia, nawet po zamrożeniu aktywów, byłyby środkami niepotrzebnymi i tym samym nieproporcjonalnymi. Prawo dostępu do danych osobowych, które przysługuje osobom

⁽¹⁾ Zob. poniżej pkt III.6.

⁽²⁾ Europejski Trybunał Praw Człowieka, S. i Marper przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, wyrok z dnia 4 grudnia 2008 r.; ETS, dnia 20 maja 2003 r., Rechnungshof, C-465/00, pkt 76–90.

⁽³⁾ Sąd Pierwszej Instancji, dnia 12 grudnia 2006 r. *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran* przeciwko Radzie, T-228/02 pkt 128–137.

ujętych w wykazach – w tym informacji na temat decyzji stanowiących podstawę umieszczenia w wykazie – może zostać ograniczone w sposób proporcjonalny i na czas określony; nie jest natomiast dopuszczalne *ogólne i stałe* wyłączenie tego prawa, ponieważ wyłączenie takie stałoby w sprzeczności z istotą podstawowego prawa do ochrony danych osobowych.

47. Ramy prawne umożliwiające stosowanie ograniczeń zostały już utworzone na mocy rozporządzenia (WE) nr 45/2001. Artykuł 20 ust. 3 i 4 zawiera przepisy dotyczące stosowania ograniczenia. Zgodnie z ust. 3 dana instytucja powinna poinformować osobę, której dane dotyczą, o podstawowych powodach, na których opiera się stosowanie ograniczenia, oraz o prawie tej osoby do odwołania się do Inspektora. Ustęp 4 zawiera kolejny przepis, który odnosi się konkretnie do ograniczenia prawa dostępu. Stwierdza się w nim, że Inspektor po rozpatrzeniu skargi złożonej na podstawie poprzedniego ustępu poinformuje osobę, której dane dotyczą, czy dane były przetwarzane prawidłowo, a jeżeli nie – to czy dokonano koniecznych poprawek ⁽¹⁾.

48. We wszystkich omawianych wnioskach kwestia ograniczeń prawa do ochrony danych została uwzględniona tylko częściowo lub w sposób dorozumiany, zostawiając tym samym miejsce na sprzeczne normy prawne i różne możliwe interpretacje, które mogą prowadzić do wejścia na drogę sądową. Wydaje się, że negocjacje dotyczące wniosku w sprawie Al-Kaidy zmierzają w kierunku zmniejszenia liczby odniesień do praw do ochrony danych i do niezbędnych ograniczeń.

49. W związku z powyższym Inspektor zaleca, aby prawodawca zajął się tą delikatną kwestią poprzez doprecyzowanie w omawianych wnioskach lub innym instrumencie prawnym ograniczeń zasad regulujących ochronę danych, jak również zabezpieczeń, jakie mogą okazać się konieczne w odniesieniu do środków ograniczających. Dzięki temu ograniczenia stałyby się przewidywalne i proporcjonalne, a jednocześnie zapewniono by skuteczność środków ograniczających, poszanowanie praw podstawowych i zmniejszenie liczby sporów sądowych. Co więcej, zalecenie to jest zgodne z programem sztokholmskim, w którym wyraźnie stwierdzono, że UE powinna z góry określić i uregulować sytuacje uzasadniające ingerencję organów publicznych w wykonywanie prawa do ochrony danych ⁽²⁾.

IV.7. Odpowiedzialność w przypadku niezgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych

50. Zgodnie z art. 32 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 oraz z art. 23 dyrektywy 95/46/WE każdej osobie, która poniosła szkodę w wyniku bezprawnego przetwarzania danych, przysługuje od administratora danych odszkodowanie za poniesione szkody, o ile administrator danych nie udowodni, że nie jest odpowiedzialny za zdarzenie, które spowodowało szkodę. Jest to ukonkretnienie funkcjonującego w systemach prawnych ogólnego pojęcia odpowiedzialności, na zasadzie przeniesienia ciężaru dowodu.

⁽¹⁾ Obowiązek informowania, o którym mowa w art. 20 ust. 3 i 4, można zawiesić, o ile przekazanie określonej informacji pozbawiłoby skutku dane ograniczenie (zob. art. 20 ust. 5).

⁽²⁾ Pkt 2.5.

51. W tym ujęciu środki ograniczające są oparte na przetwarzaniu i publikowaniu danych osobowych, co w przypadku, gdy operacje te przeprowadzono niezgodnie z prawem, może – niezależnie od samych podjętych środków ograniczających – doprowadzić do powstania szkód niematerialnych, jak już przyznał to Sąd Pierwszej Instancji ⁽³⁾.

52. Inspektor podkreśla, że ta pozaumowna odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych z naruszeniem prawa obowiązującego w zakresie ochrony danych ma charakter obligatoryjny, a jej zasadniczych elementów nie można ograniczać, nawet jeżeli niektóre z omawianych wniosków ⁽⁴⁾ wyłączają – poza przypadkami zaniebdania – odpowiedzialność osób fizycznych i prawnych wdrażających środki ograniczające.

IV.8. Skuteczne sądowe środki odwoławcze i niezależny nadzór

53. Osoby ujęte w wykazie mają prawo zarówno do wnoszenia środków odwoławczych do sądu, jak i do wnoszenia administracyjnych środków odwoławczych do właściwych organów nadzorczych zajmujących się ochroną danych. Administracyjne środki odwoławcze obejmują rozpatrzenie skarg złożonych zgodnie z art. 32 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 przez osoby, których dane dotyczą, a ich podstawę stanowi uprawnienie Inspektora do uzyskania od administratora danych lub instytucji czy organu Wspólnoty dostępu do wszystkich danych osobowych i do wszystkich informacji potrzebnych do zbadania przez niego sprawy (zob. art. 47 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 45/2001).

54. Niezależny nadzór nad zgodnością z przepisami dotyczącymi ochrony danych to podstawowa zasada ochrony danych, którą obecnie została wyraźnie potwierdzona – w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych we wszystkich obszarach działalności UE – nie tylko w art. 8 Karty praw podstawowych UE, ale również w art. 16 TFUE i art. 39 TUE.

55. Podobnie jak w swojej opinii z dnia 28 lipca 2009 r. ⁽⁵⁾ Inspektor ponownie wyraża zaniepokojenie faktem, że warunek zawarty w przedmiotowych wnioskach – zgodnie

⁽³⁾ Sąd Pierwszej Instancji, dnia 12 września 2007 r., *Kalliopi Nikolau przeciwko Komisji*, T-259/03, [2007] Zb.Orz. II-99; Sąd Pierwszej Instancji, dnia 8 lipca 2008 r., *Franchet and Byk przeciwko Komisji*, T-48/05, jeszcze nieopublikowany.

⁽⁴⁾ Zob.: art. 6 wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 881/2002 wprowadzające niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko sieci Al-Kaida i talibom; art. 6 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom fizycznym i prawnym, oraz podmiotom i organom w związku z sytuacją w Somalii; art. 11 ust. 1 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie WE nr 329/2007 nakładające określone środki ograniczające skierowane przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej; art. 8 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego pewne szczególne środki ograniczające w stosunku do Gwinei. Podobnego przepisu nie zawiera natomiast wniosek w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 314/2004 dotyczące niektórych środków ograniczających w odniesieniu do Zimbabw.

⁽⁵⁾ Pkt 27–32.

z którym informacje niejawne powinny być udostępniane wyłącznie za zgodą źródła informacji – może nie tylko rzutować na uprawnienia nadzorcze przysługujące Inspektorowi w tej dziedzinie, ale może również wpłynąć niekorzystnie na skuteczność kontroli sądowej, ograniczając możliwość dokonania przez ETS oceny tego, czy zachowana została właściwa równowaga między koniecznością zwalczania międzynarodowego terroryzmu a ochroną praw podstawowych. Jak stwierdził Sąd Pierwszej Instancji w swoim wyroku z dnia 4 grudnia 2008 r., dostęp do informacji niejawnych może być konieczny, by sąd ten mógł dokonać takiej oceny⁽¹⁾.

56. W związku z powyższym Inspektor stwierdza, że w przedmiotowych wnioskach należy zadbać o to, aby obowiązujące sądowe środki odwoławcze i niezależny nadzór sprawowany przez organy nadzorcze zajmujące się ochroną danych były stosowane w pełnym zakresie oraz aby ich skuteczność nie była uzależniona od warunków ograniczających dostęp do dokumentów niejawnych. Pierwszym krokiem w tym zakresie byłoby zastąpienie w odpowiednich artykułach przedmiotowych wniosków⁽²⁾ słowa „udostępniane” określeniem „podawane do wiadomości publicznej”.

V. PODSUMOWANIE

57. Inspektor głęboko wierzy, że walka z podmiotami, które zagrażają prawom podstawowym, powinna być prowadzona z poszanowaniem tych praw.
58. W związku z powyższym Inspektor z zadowoleniem przyjmuje – podobnie jak w swojej opinii z dnia 28 lipca 2009 r. dotyczącej środków ograniczających wobec Al-Kaidy – fakt, że Komisja zamierza poprawić obowiązujące przepisy prawne, wprowadzając udoskonalenia do procedury zamieszczania osób w wykazie i bezpośrednio uwzględniając prawo do ochrony danych osobowych.
59. Mając na uwadze narzędzia, które przewidziano w traktacie lizbońskim, jak i długofalową perspektywę nakreśloną w programie sztokholmskim, Inspektor zdecydowanie zaleca, aby Komisja odstąpiła od obecnie stosowanego fragmentarycznego podejścia – w ramach którego w odniesieniu do każdego państwa lub każdej organizacji przyjmowane są odrębne, czasami różniące się między sobą przepisy regulujące przetwarzanie danych osobowych – i zaproponowała ogólne i spójne ramy prawne, które miałyby zastosowanie do wszystkich sankcji stosowanych

przez UE wobec osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów, i które gwarantowałyby poszanowanie praw podstawowych osób objętych tymi sankcjami, zwłaszcza podstawowego prawa do ochrony danych osobowych. Niezbędne ograniczenia tych praw powinny być wyraźnie określone przepisami prawa, powinny być proporcjonalne i w żadnym wypadku nie powinny naruszać samej istoty tych praw.

60. Inspektor z zadowoleniem przyjmuje zawarte w przedmiotowych wnioskach odniesienia do obowiązku stosowania rozporządzenia (WE) nr 45/2001, jak również do wywodzących się z tego rozporządzenia praw osób, których dane dotyczą.
61. W odniesieniu do jakości danych i zasady celowości Inspektor zaleca wprowadzenie określonych zmian gwarantujących przetwarzanie wyłącznie danych, które są niezbędne, aktualizowanie tych danych i ich przechowywanie przez okres nie dłuższy niż jest to konieczne. Inspektor zaleca zwłaszcza, aby zarówno do omawianych wniosków, jak i do wszystkich wniosków, które zostaną zaproponowane w tej dziedzinie w przyszłości, wprowadzić skuteczne mechanizmy służące usuwaniu osób fizycznych z wykazów oraz weryfikowaniu wykazów UE w regularnych odstępach czasu.
62. Inspektor zaleca, aby zarówno w omawianych wnioskach, jak i we wszystkich wnioskach, które zostaną zaproponowane w tej dziedzinie w przyszłości, odnieść się bardziej bezpośrednio do prawa do informacji, które przysługuje osobom ujętym w wykazach, jak również do warunków i sposobów wprowadzania ograniczeń, które mogą okazać się niezbędne.
63. Inspektor zdecydowanie zaleca, aby zarówno w omawianych wnioskach, jak i we wnioskach, które zostaną zaproponowane w przyszłości, prawodawca zajął się zasadniczą kwestią, jaką jest prawo osób ujętych w wykazach do dostępu do danych osobowych ich dotyczących i zawartych w dokumentach niejawnych, z zastrzeżeniem możliwości stosowania proporcjonalnych ograniczeń, które w pewnych okolicznościach mogą okazać się niezbędne.
64. Inspektor zaleca, aby prawodawca zadbał o wprowadzenie odpowiednich mechanizmów i zabezpieczeń – takich jak doprecyzowania we wnioskach, a także odpowiednie ustalenia z ONZ lub z zainteresowanymi państwami trzecimi – w celu zagwarantowania odpowiedniej ochrony danych osobowych wymienianych z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi.
65. Inspektor zaleca, aby prawodawca doprecyzował w omawianych wnioskach lub w innym instrumencie prawnym ograniczenia zasad regulujących ochronę danych oraz zabezpieczenia, jakie mogą okazać się niezbędne w odniesieniu do środków ograniczających, dzięki czemu ograniczenia staną się przewidywalne i proporcjonalne.
66. Inspektor podkreśla, że zasada odpowiedzialności za niezgodne z prawem przetwarzanie danych osobowych ma charakter obligatoryjny i że nie można ograniczać jej zasadniczych elementów.

⁽¹⁾ Sąd Pierwszej Instancji, dnia 4 grudnia 2008 r., *PMOI przeciwko Radzie*, T-284/08, jeszcze nieopublikowany, zob. w szczególności pkt 74–76.

⁽²⁾ Zob.: art. 11b ust. 2 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 314/2004 nakładające niektóre środki ograniczające w odniesieniu do Zimbabwe; art. 13 ust. 2 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom fizycznym i prawnym, oraz podmiotom i organom w związku z sytuacją w Somalii; art. 13 ust. 6 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 329/2007 nakładające określone środki ograniczające skierowane przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej; art. 12 ust. 7 wniosku w sprawie rozporządzenia Rady wprowadzającego pewne szczególne środki ograniczające w stosunku do Gwinei.

67. Inspektor stwierdza, że należy zadbać o to, aby obowiązujące sądowe środki odwoławcze i niezależny nadzór sprawowany przez organy nadzorcze zajmujące się ochroną danych były stosowane w pełnym zakresie oraz aby ich skuteczność nie była uzależniona od warunków ograniczających dostęp do dokumentów niejawnych.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 grudnia 2009 r.

Peter HUSTINX
Europejski Inspektor Ochrony Danych
